

LIETUVOS RESPUBLIKOS TRIUKŠMO VALDYMO ĮSTATYMAS

2004 m. spalio 26 d. Nr. IX-2499
Vilnius

PIRMASIS SKIRSNIS BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Triukšmo valdymo įstatymas nustato triukšmo prevencijos teisinius pagrindus, triukšmo valdymo subjektų teises, pareigas, triukšmo kontrolės ir stebėsenos (monitoringo) tvarką.

2. Šio įstatymo tikslas – reglamentuoti veiklos, kurią vykdant skleidžiamas triukšmas, valdymą siekiant išvengti klausos sutrikimų ar netekimo, apsaugoti žmonių gyvybę ir sveikatą bei aplinką nuo neigiamo triukšmo poveikio.

3. Šis įstatymas netaikomas paties asmens keliamo ir jį veikiančio triukšmo atvejais, triukšmui darbo vietose ir transporto priemonių viduje, taip pat triukšmo dėl karinių veiksmų karinėse teritorijose atvejais.

4. Įstatymo nuostatos suderintos su šio įstatymo priede nurodytais Europos Sąjungos teisės aktais.

2 straipsnis. Pagrindinės Įstatymo sąvokos

1. **Aglomeracija** – teritorija, kurioje gyvena daugiau kaip 100 tūkstančių žmonių ir gyventojų tankumas atitinka urbanizuotos teritorijos gyventojų tankumą.

2. **Akustinis planavimas** – numatomo triukšmo valdymas planavimo priemonėmis (žemėnaudos planavimas, transporto sistemų projektavimas, transporto planavimas, triukšmo mažinimo būdų numatymas įvairiomis priemonėmis ir ribojant triukšmą jo šaltiniuose).

3. **Dienos triukšmo rodiklis (L_{dienes})** – dienos metu (nuo 6 val. iki 18 val.) triukšmo sukkelto dirginimo rodiklis, t. y. vidutinis ilgalaikis A svartinis garso lygis, nustatytas vienerių metų dienos laikotarpiui.

4. **Dienos, vakaro ir nakties triukšmo rodiklis (L_{dvn})** – triukšmo sukkelto dirginimo rodiklis, t. y. triukšmo lygis L_{dvn} decibelais (dB), apskaičiuojamas pagal tokią formulę:

$$L_{dvn} = 101g \frac{1}{24} \left(12 \times 10^{\frac{L_{dienes}}{10}} + 4 \times 10^{\frac{L_{vakaro+5}}{10}} + 8 \times 10^{\frac{L_{nakties+10}}{10}} \right)$$

5. **Dirginimas** – per apklausas triukšmo poveikio vietoje nustatytas bendruomenės nepasitenkinimas dėl triukšmo.

6. **Įvertinimas** – triukšmo rodiklio dydžio arba triukšmo kenksmingo poveikio žmogui nustatymas pagal skaičiavimo, prognozavimo ar matavimo metodą.

7. **Judrus triukšmo šaltinis** – motorinės transporto priemonės ir kiti judantys mechanizmai, skleidžiantys triukšmą.

8. **Kenksmingas poveikis** – neigiamas poveikis žmogaus sveikatai ar gyvajai gamtai.

9. **Nakties triukšmo rodiklis ($L_{nakties}$)** – nakties metu (nuo 22 val. iki 6 val.) triukšmo sukkelto dirginimo rodiklis, t. y. vidutinis ilgalaikis A svartinis garso lygis, nustatytas vienerių metų nakties laikotarpiui.

10. **Pagrindinė gatvė** – miesto ar kaimo gyvenamosios vietovės teritorijoje esantis ir paprastai turintis pavadinimą kelias ar jo ruožas, kuriuo vyksta intensyviausias transporto priemonių eismas.

11. **Pagrindinis geležinkelis** – geležinkelio kelias, kuriuo per metus važiuoja daugiau kaip 30 tūkstančių traukinių.

12. **Pagrindinis kelias** – magistralinis, krašto ar rajoninis valstybinės reikšmės kelias, kuriuo per metus važiuoja daugiau kaip 3 milijonai transporto priemonių.

13. **Stacionarus triukšmo šaltinis** – triukšmo šaltinis, kurio buvimo vieta yra nekintama.

14. **Stambus oro uostas** – tarptautinis oro uostas, kuriame per metus pakyla ir nusileidžia (vienas pakilimas arba vienas nusileidimas laikomas atskiru statistiniu vienetu) daugiau kaip 50 tūkstančių orlaivių, išskyrus mokomuosius skrydžius lengvaisiais orlaiviais.

15. **Strateginis triukšmo žemėlapis** – žemėlapis, skirtas apibendrintam įvairių šaltinių triukšmo poveikio vertinimui tam tikroje zonoje atlikti arba apibendrintai prognozei pateikti.

16. **Tylioji aglomeracijos zona** – zona, kurioje bet kurio šaltinio skleidžiamo triukšmo L_{dvn} ar kito triukšmo rodiklis neviršija nustatyto dydžio.

17. **Tylioji gamtos zona** – zona, netrikdoma transporto, pramonės ar kitų mechanizmų skleidžiamo triukšmo ir buitinės veiklos, kaimynų ar lankytojų keliamo triukšmo ar rekreacinės veiklos triukšmo.

18. **Tylioji viešoji zona** – urbanizuotų teritorijų zona, netrikdoma transporto, pramonės ar komercinės ir gamybinės veiklos triukšmo.

19. **Triukšmas** – nepageidaujami arba žmogui kenksmingi išoriniai garsai, kuriuos sukuria žmonių veikla.

20. **Triukšmo kartografavimas** – duomenų apie esamus arba prognozuojamus triukšmo atvejus pateikimas triukšmo rodiklio vienetais nurodant visus dydžius, viršijančius ribinius, ir triukšmo veikiamų žmonių ir būstų skaičių aglomeracijoje.

21. **Triukšmo prevencija** – priemonių, mažinančių triukšmo šaltinių įvairovę ir (ar) skaičių, užkertančių kelią viršyti triukšmo ribinius dydžius ir (ar) mažinančių triukšmo šaltinių garso slėgio, galios, stiprumo, energijos lygius, įgyvendinimas.

22. **Triukšmo rodiklis** – garso, suvokiamo kaip triukšmas, duomuo, išreikštas fizikiniais garso mato vienetais.

23. **Triukšmo ribinis dydis** – L_{dienos} , L_{vakaro} arba $L_{nakties}$ rodiklio vidutinis dydis, kurį viršijus triukšmo šaltinio valdytojas privalo imtis priemonių skleidžiamam triukšmui šalinti ir (ar) mažinti.

24. **Triukšmo šaltinio valdytojas** – triukšmo šaltinio savininkas arba kitas asmuo, teisėtai valdantis triukšmo šaltinį.

25. **Triukšmo šaltinis** – bet koks įrenginys ar objektas, kuris kelia (skleidžia) triukšmą.

26. **Urbanizuota teritorija** – teritorija, užimta statinių ir jų priklausinių (su naudojamais žemės sklypais, inžinerinėmis komunikacijomis ir bendrojo naudojimo želdynais), taip pat valstybinių kelių ir geležinkelių kompleksų teritorija.

27. **Vakaro triukšmo rodiklis** (L_{vakaro}) – vakaro metu (nuo 18 val. iki 22 val.) triukšmo sukulto dirginimo rodiklis, t. y. vidutinis ilgalaikis A svertinis garso lygis, nustatytas vienerių metų vakaro laikotarpiui.

ANTRASIS SKIRSNIS TRIUKŠMO VALDYMAS

3 straipsnis. Pagrindiniai triukšmo valdymo principai ir priemonės

1. Pagrindiniai triukšmo valdymo principai:

- 1) žmogaus apsauga nuo triukšmo – joks asmuo neturi būti veikiamas tokio lygio triukšmo, dėl kurio kyla pavojus jo gyvybei ir sveikatai;
- 2) žmogaus gyvenimo kokybės užtikrinimas;
- 3) visuomenės informavimas;
- 4) veiklos, kuria siekiama, kad triukšmo problema būtų visuotinai suprasta, rėmimas;
- 5) valstybės parama valdant triukšmą.

2. Pagrindinės triukšmo valdymo priemonės:

- 1) transporto srautų planavimas;

- 2) teritorijų planavimas, projektų ekspertizė ir statinių priežiūra;
- 3) žemėtvarka;
- 4) techninės priemonės triukšmo šaltiniuose (mažesni triukšmą skleidžiančių šaltinių parinkimas, triukšmo mažinimas šaltinyje, triukšmo mažinimas poveikio vietoje);
- 5) garso perdavimo mažinimas;
- 6) ūkinės veiklos sąlygų reglamentavimas ir triukšmo normavimas;
- 7) triukšmo kontrolė;
- 8) planuojamos ūkinės veiklos poveikio visuomenės sveikatai ir aplinkai vertinimas, visuomenės sveikatos saugos ekspertizė, triukšmo poveikio visuomenės sveikatai vertinimas;
- 9) produktų atitikties vertinimas;
- 10) strateginis triukšmo kartografavimas ir triukšmo lygio ribojimo zonų nustatymas.

4 straipsnis. Valstybinis triukšmo valdymas

Valstybinį triukšmo valdymą pagal savo kompetenciją įgyvendina:

- 1) Lietuvos Respublikos Vyriausybė;
- 2) Lietuvos Respublikos ministerijos (Vidaus reikalų, Sveikatos apsaugos, Aplinkos, Susisiekimo, Žemės ūkio);
- 3) apskričių viršininkai;
- 4) savivaldybių institucijos;
- 5) Triukšmo prevencijos taryba.

5 straipsnis. Lietuvos Respublikos Vyriausybės kompetencija

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybė, įgyvendindama triukšmo prevencijos valstybės politiką, Vyriausybės įgaliotų valstybės institucijų teikimu:

- 1) tvirtina Valstybinę triukšmo strateginio kartografavimo programą ir Valstybinę triukšmo prevencijos veiksmų programą;
- 2) priima nutarimus dėl valstybės investicijų programų, skirtų užtikrinti triukšmo prevenciją gyvenamosiose teritorijose, rengimo ir įgyvendinimo;
- 3) koordinuoja ministerijų ir Vyriausybės įstaigų veiklą įgyvendinant šį įstatymą;
- 4) tvirtina Valstybinės triukšmo kontrolės tvarkos aprašą ir įgalioja atitinkamas valstybės institucijas atlikti triukšmo kontrolę.

2. Lietuvos Respublikos Vyriausybė, priimdama nutarimą dėl valstybės investicijų programų, skirtų užtikrinti triukšmo prevenciją gyvenamosiose teritorijose, rengimo ir įgyvendinimo, atsižvelgia į:

- 1) teritorijos gyventojų apklausos duomenis;
- 2) triukšmo poveikio visuomenės sveikatai ir aplinkai vertinimo duomenis;
- 3) triukšmo kartografavimo duomenis;
- 4) savivaldybių, kurių teritorijos įeina į apskričių viršininkų patvirtintas triukšmo prevencijos zonas, institucijų nuomonę ir pasiūlymus.

3. Lietuvos Respublikos Vyriausybė atlieka ir kitas šiame ir kituose įstatymuose nustatytas triukšmo valdymo funkcijas.

6 straipsnis. Vidaus reikalų ministerijos kompetencija

Vidaus reikalų ministerija:

- 1) atlieka triukšmo kontrolę vakaro, nakties metu, taip pat poilsio ir švenčių dienomis;
- 2) atlieka garsinės informacijos ir signalizacijos keliamo triukšmo kontrolę;
- 3) atlieka triukšmo kontrolę kino teatruose, baruose, diskotekose, muzikiniuose renginiuose ir kitose viešosiose vietose;
- 4) nustato pavaldžių viešojo administravimo institucijų kompetenciją triukšmo valdymo srityje ir prižiūri, kaip ji įgyvendinama;
- 5) atlieka kitas triukšmo valdymo funkcijas, numatytas šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose.

7 straipsnis. Sveikatos apsaugos ministerijos kompetencija

Sveikatos apsaugos ministerija:

- 1) organizuoja ir koordinuoja Valstybinės triukšmo strateginio kartografavimo programos ir Valstybinės triukšmo prevencijos veiksmų programos rengimą;
- 2) rengia ir, suderinusi su Triukšmo prevencijos taryba, tvirtina triukšmo normas, normatyvus bei triukšmo poveikio visuomenės sveikatai vertinimo norminius dokumentus;
- 3) nustato pavaldžių viešojo administravimo institucijų kompetenciją triukšmo valdymo srityje ir prižiūri, kaip ji įgyvendinama;
- 4) informuoja visuomenę apie aplinkos triukšmą;
- 5) organizuoja triukšmo prevencijos specialistų kvalifikacijos tobulinimą;
- 6) atlieka kitas triukšmo valdymo funkcijas, numatytas šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose.

8 straipsnis. Aplinkos ministerijos kompetencija

Aplinkos ministerija:

- 1) nustato statinių apsaugos nuo triukšmo reikalavimus;
- 2) reglamentuoja lauko sąlygomis naudojamos įrangos į aplinką skleidžiamą triukšmą;
- 3) nustato pavaldžių viešojo administravimo institucijų kompetenciją triukšmo valdymo srityje ir prižiūri, kaip ji įgyvendinama;
- 4) įstatymų nustatyta tvarka išduoda leidimus naudoti triukšmą skleidžiančius įrenginius ir vertina, ar šių įrenginių skleidžiamas triukšmas atitinka teisės aktų patvirtintus ribinius dydžius;
- 5) teikia informaciją visuomenei apie įmonių ar įrenginių skleidžiamą triukšmą;
- 6) atlieka kitas triukšmo valdymo funkcijas, numatytas šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose.

9 straipsnis. Susisiekimo ministerijos kompetencija

Susisiekimo ministerija:

- 1) atlieka pagrindinių kelių, pagrindinių geležinkelių ir oro transporto keliamo triukšmo valdymą;
- 2) sudaro ir tvarko pagrindinių kelių, pagrindinių geležinkelių ir stambių oro uostų strateginius triukšmo žemėlapius;
- 3) nustato pavaldžių viešojo administravimo institucijų kompetenciją triukšmo valdymo srityje ir prižiūri, kaip ji įgyvendinama;
- 4) kartu su Aplinkos ministerija rengia ir tvirtina orlaivių triukšmo ribojimo taisykles;
- 5) reglamentuoja kelių transporto priemonių ir orlaivių variklių triukšmo ribinius dydžius, suderinusi su Sveikatos apsaugos ministerija;
- 6) nustato transporto priemonių ir sudedamųjų transporto priemonių dalių atitikties triukšmo kontrolės teisės norminiams aktams vertinimo ir sertifikavimo tvarkos aprašą;
- 7) teikia informaciją triukšmo valdymo klausimais;
- 8) atlieka kitas triukšmo valdymo funkcijas, numatytas šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose.

10 straipsnis. Žemės ūkio ministerijos kompetencija

Žemės ūkio ministerija:

- 1) nustato triukšmo prevencijos reikalavimus traktorių ir žemės ūkio technikos atitiktį bei techninę būklę reglamentuojančiuose teisės aktuose;
- 2) reglamentuoja pavaldžių organizacijų veiklą triukšmo valdymo srityje;
- 3) atlieka kitas triukšmo valdymo funkcijas, numatytas šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose.

11 straipsnis. Triukšmo prevencijos taryba

1. Triukšmo prevencijos plėtros klausimus nagrinėja ir pasiūlymus valstybės institucijoms, įgyvendinančioms valstybės politiką triukšmo prevencijos srityje ir Valstybinę triukšmo prevencijos veiksmų programą, teikia nuolatinę Triukšmo prevencijos taryba. Ši taryba sudaroma iš valstybės institucijų, Lietuvos savivaldybių asociacijos, mokslo institucijų ir visuomenės atstovų. Ne mažiau kaip pusė Triukšmo prevencijos tarybos narių turi būti mokslininkai ir specialistai, dirbantys triukšmo prevencijos srityje.

2. Triukšmo prevencijos tarybos sudėtį ir nuostatus tvirtina Vyriausybė arba jos įgaliota institucija.

3. Triukšmo prevencijos taryba:

1) kasmet įvertina, kaip įgyvendinamos Valstybinė triukšmo strateginio kartografavimo programa ir Valstybinė triukšmo prevencijos veiksmų programa, ir teikia Vyriausybei šio vertinimo išvadas;

2) rengia ir kasmet teikia Vyriausybei pranešimus apie gyventojų apsaugos nuo triukšmo būklę;

3) išklauso kompetentingų valstybės ir savivaldybių institucijų pranešimus apie triukšmo valdymo priemonių įgyvendinimą;

4) pritaria Valstybinės triukšmo prevencijos veiksmų programos projektui ir strateginių triukšmo žemėlapių projektams;

5) Vyriausybei, valstybės institucijoms, apskričių viršininkams teikia pasiūlymus dėl triukšmo valdymo problemų sprendimo;

6) atlieka kitas funkcijas, numatytas šiame įstatyme ir Triukšmo prevencijos tarybos nuostatuose.

12 straipsnis. Apskričių viršininkų kompetencija

Apskričių viršininkai:

1) įgyvendina patvirtintą Valstybinę triukšmo prevencijos veiksmų programą;

2) įtraukia triukšmo prevencijos ir mažinimo priemones į regioninės plėtros planus ir jas įgyvendina;

3) atlieka apskrities lygmens teritorijų planavimo sprendinių, susijusių su triukšmo prevencija, analizę, vertinimą ir poveikio visuomenės sveikatai vertinimą;

4) atlieka triukšmo prevenciją statybos valstybinės priežiūros metu;

5) nustato pavaldžių viešojo administravimo institucijų kompetenciją triukšmo valdymo srityje ir prižiūri, kaip ji įgyvendinama;

6) atlieka kitas triukšmo valdymo funkcijas, numatytas šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose.

13 straipsnis. Savivaldybių institucijų kompetencija

1. Savivaldybių institucijos, atlikdamos pirminę visuomenės sveikatos priežiūrą:

1) įgyvendina patvirtintą Valstybinę triukšmo prevencijos veiksmų programą;

2) nustato tyliąsias zonas;

3) rengia teritorijų planavimo sprendinių, susijusių su triukšmo prevencija, viešą svarstymą, poveikio aplinkai vertinimo svarstymą;

4) tvirtina triukšmo prevencijos viešosiose vietose taisykles;

5) tvirtina triukšmo savivaldybės teritorijoje rodiklius;

6) nustato muzikinių ir kitų masinių renginių, kuriuos organizuoja juridiniai ir fiziniai asmenys, trukmę;

7) rengia aglomeracijų strateginius triukšmo žemėlapius;

8) tvirtina gyvenamųjų vietovių teritorijas, kuriose būtina įgyvendinti triukšmo prevencijos ir mažinimo priemones (toliau – triukšmo prevencijos zonos);

9) rengia ir tvirtina savivaldybės triukšmo prevencijos veiksmų planus;

10) nustato pavaldžių viešojo administravimo institucijų kompetenciją triukšmo valdymo srityje ir prižiūri, kaip ji įgyvendinama;

11) atlieka kitas triukšmo valdymo funkcijas, numatytas šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose.

2. Savivaldybių institucijos privalo reikalauti, kad:

1) triukšmo šaltinių valdytojai tikslintų ir keistų triukšmo šaltinių naudojimo trukmę ir konkretų šių šaltinių veiklos pradžios ir pabaigos laiką;

2) išduodant leidimą statyti, užbaigtuose statiniuose būtų atliktos ekspertizės ir nustatyta, ar įgyvendinti visi triukšmo mažinimo reikalavimai.

3. Savivaldybės taryba gali 50 m atstumu aplink tyliųjų viešųjų zonų triukšmo šaltinį nustatyti žemesnį leidžiamą triukšmo lygį, negu yra nustatytas triukšmo lygis tyliojoje viešojoje zonoje, jei ji pripažįsta, kad tyliųjų viešųjų zonų atskiros vietos dėl jose esančių triukšmo šaltinių kelia pavojų žmonių sveikatai.

4. Triukšmo lygis dviejose ar daugiau tyliųjų viešųjų zonų ir tyliosiose gamtos zonose neturi viršyti triukšmo lygio, nustatyto bet kuriai iš tyliųjų viešųjų zonų bei tyliųjų gamtos zonų laikantis higienos normų reikalavimų.

5. Savivaldybės institucijos atlieka triukšmo stebėseną (monitoringą) tyliosiose zonose.

14 straipsnis. Triukšmo šaltinių valdytojų pareigos ir teisės

1. Triukšmo šaltinių valdytojai, planuojantys savo ūkinėje veikloje naudoti stacionarius triukšmo šaltinius, privalo įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka atlikti triukšmo poveikio visuomenės sveikatai ir aplinkai vertinimą.

2. Triukšmo šaltinių valdytojai, planuojantys statybos, remonto, montavimo darbus gyvenamosiose vietovėse, privalo ne vėliau kaip prieš 7 kalendorines dienas iki šių darbų pradžios pateikti savivaldybės institucijoms informaciją apie triukšmo šaltinių naudojimo vietą, planuojamą triukšmo lygį ir jo trukmę per parą, triukšmo mažinimo priemones.

3. Triukšmo šaltinių valdytojai privalo laikytis nustatytų triukšmo ribinių dydžių ir užtikrinti, kad naudojamų įrenginių triukšmo lygis neviršytų vietovei, kurioje naudojami triukšmo šaltiniai, nustatytų triukšmo ribinių dydžių.

4. Triukšmo šaltinių valdytojai, veikiantys ar vykdančys ūkinę veiklą apskrities virštininko patvirtintose triukšmo prevencijos zonose:

1) per 30 dienų nuo šių zonų patvirtinimo privalo pateikti apskrities virštininkui derinti triukšmo prevencijos planus;

2) kasmet pateikti apskrities virštininkui triukšmo prevencijos planų įgyvendinimo ataskaitas.

5. Bet koks asmuo, veikiantis ar vykdančias ūkinę veiklą apskrities virštininko patvirtintose triukšmo prevencijos zonose, turi teisę pateikti apskrities virštininkui motyvuotus pareiškimus dėl triukšmo šaltinių valdytojų veiklos ir dėl šioje veikloje atsirandančio triukšmo prevencijos ir mažinimo.

6. Apskričių virštininkai turi teisę reikalauti, kad triukšmo šaltinių valdytojai patikslintų ar pakeistų triukšmo prevencijos planus, keistų triukšmo šaltinių naudojimo trukmę ir darbo laiką.

TREČIASIS SKIRSNIS

TRIUKŠMO RODIKLIAI IR JŲ VERTINIMO METODIKOS

15 straipsnis. Triukšmo rodikliai

Valstybės ir savivaldybės institucijų tvirtinami triukšmo rodikliai ir jų vertinimo metodikos turi atitikti Europos Sąjungos reikalavimus.

16 straipsnis. Triukšmo poveikio visuomenės sveikatai vertinimas

1. Triukšmo poveikis visuomenės sveikatai įvertinamas nustatant triukšmo dozės ir jo sukeliama dirginimo santykį.

2. Triukšmo poveikio visuomenės sveikatai vertinimo tvarkos aprašą nustato Sveikatos apsaugos ministerija.

KETVIRTASIS SKIRSNIS STRATEGINIS TRIUKŠMO KARTOGRAFAVIMAS IR PREVENCIJOS PRIEMONIŲ PLANAVIMAS

17 straipsnis. Strateginis triukšmo kartografavimas

1. Lietuvos Respublikoje sudaromi strateginiai triukšmo žemėlapiai:
 - 1) visų jos teritorijoje esančių aglomeracijų;
 - 2) pagrindinių kelių;
 - 3) pagrindinių gatvių
 - 4) pagrindinių geležinkelių;
 - 5) stambių oro uostų.
2. Strateginiai triukšmo žemėlapiai gali būti šių formų:
 - 1) grafiniai brėžiniai;
 - 2) duomenys lentelėse;
 - 3) elektroniniai duomenys.
3. Strateginiuose triukšmo žemėlapuose turi būti pateikti šie duomenys:
 - 1) esami arba prognozuojami triukšmo lygiai;
 - 2) kiek viršijami triukšmo ribiniai dydžiai;
 - 3) prognozuojamas mokyklų, ligoninių, būstų, kuriuos veikia atitinkamais rodikliais apibūdintas triukšmas, skaičius nustatytoje teritorijoje;
 - 4) triukšmo veikiamoje zonoje gyvenančių ir dirbančių žmonių skaičius.
4. Valstybės institucijas, atsakingas už šio straipsnio 1 dalyje nurodytų strateginių triukšmo žemėlapų rengimą, rengimo terminus ir tvirtinimą nustato Vyriausybė.
5. Strateginiai triukšmo žemėlapiai peržiūrimi ir, jei reikia, pataisomi ne rečiau kaip kas penkeri metai nuo jų patvirtinimo datos. Rengiant ir tikslinant strateginius triukšmo žemėlapius, taikomi L_{dvn} ir $L_{nakties}$.
6. Strateginiai triukšmo žemėlapiai naudojami sudarant triukšmo prevencinių veiksmų planus, informuojant visuomenę, teikiant duomenis Europos Komisijai.
7. Lietuvos Respublika bendradarbiauja su kaimyninėmis valstybėmis atliekant strateginį triukšmo kartografavimą netoli jų bendros valstybės sienos.

18 straipsnis. Valstybinė triukšmo strateginio kartografavimo programa

1. Strateginiams triukšmo žemėlapiams rengti Vyriausybės įgaliotos valstybės institucijos rengia ir teikia Vyriausybei tvirtinti Valstybinę triukšmo strateginio kartografavimo programą.
2. Strateginiai triukšmo žemėlapiai teikiami Sveikatos apsaugos ministerijai ar jos įgaliotai institucijai, o ši suvestinę informaciją naudoja Valstybinei triukšmo prevencijos veiksmų programai rengti ar tikslinti.

19 straipsnis. Valstybinė triukšmo prevencijos veiksmų programa

1. Valstybinė triukšmo prevencijos veiksmų programa rengiama ir įgyvendinama siekiant valdyti triukšmą ir jo poveikį sveikatai. Valstybinė triukšmo prevencijos veiksmų programa turi apimti Lietuvos teritorijoje esančias aglomeracijas, pagrindinius kelius, pagrindinius geležinkelius ir stambius oro uostus.
2. Valstybinės triukšmo prevencijos veiksmų programos prioritėtinės priemonės parenkamos pagal bet kuriuos viršytus taikomus triukšmo ribinius dydžius arba pagal kitus Triukšmo prevencijos tarybos nustatytus kriterijus ir taikomos svarbiausiose srityse, nustatytose atliekant strateginį triukšmo kartografavimą.
3. Valstybinę triukšmo prevencijos veiksmų programą rengia ir teikia Vyriausybei tvirtinti Sveikatos apsaugos ministerija ir Susisiekimo ministerija.
4. Valstybinė triukšmo prevencijos veiksmų programa peržiūrima ir taisoma, kai pasikeičia esamo triukšmo lygiai, bet ne rečiau kaip kas penkeri metai nuo patvirtinimo datos.

20 straipsnis. Valstybinės triukšmo prevencijos veiksmų programos struktūra

1. Valstybinėje triukšmo prevencijos veiksmų programoje turi būti:

1) aglomeracijų pagrindinių kelių, pagrindinių geležinkelių arba stambių oro uostų ar kitų įvertintų triukšmo šaltinių aprašymas, teisinė priklausomybė, triukšmo ribiniai dydžiai, triukšmo kartografavimo rezultatų suvestinė, prognozuojamas triukšmo veikiamų žmonių skaičius, nurodytos problemos ir kas taisytina, organizuotų konsultacijų su visuomene įrašai, nurodytos taikomos triukšmą mažinančios priemonės ir visi rengiami projektai, veiksmai, kurių ketinama imtis per artimiausius penkerius metus, įskaitant visas tyliosios zonomis išsaugoti skirtas priemones, ilgalaikė strategija, nuostatos dėl numatomo veiksmų plano įgyvendinimo ir rezultatų vertinimo;

2) nurodyti veiksmai, kurių valstybės ir savivaldybių institucijos planuoja imtis pagal savo kompetenciją (transporto planavimas, žemėtvarka, techninės priemonės triukšmo šaltiniuose, mažesnių triukšmo šaltinių parinkimas, garso perdavimo sumažinimas, teisinės ar kitos priemonės ar paskatos).

2. Valstybinėje triukšmo prevencijos veiksmų programoje turi būti nurodyta, kiek turėtų sumažėti triukšmo veikiamų (dirginamų, tokių, kuriems trikdomas miegas, ar kt.) žmonių skaičius.

PENKTASIS SKIRSNIS TRIUKŠMO KONTROLĖ

21 straipsnis. Leidimai naudoti triukšmo šaltinius ir šių šaltinių apskaita

1. Triukšmo prevencijos zonose ūkio subjektams draudžiama planuoti ir vykdyti ūkinę veiklą, kuriai naudojami nauji triukšmo šaltiniai, kol bus gautas leidimas-higienos pasas.

2. Triukšmo šaltinio valdytojai leidimą-higienos pasą išdavusiai valstybės institucijai privalo teikti ataskaitas. Ataskaitų teikimo tvarkos aprašą, turinį bei formą nustato Sveikatos apsaugos ministerija.

22 straipsnis. Triukšmo kontrolė

1. Triukšmo kontrolė privaloma aglomeracijose ir zonose, kur triukšmas viršija arba gali viršyti ribinius dydžius.

2. Triukšmo matavimai atliekami standartizacijos norminių dokumentų nustatyta tvarka.

3. Triukšmo kontrolę atlieka šio įstatymo ir kitų teisės aktų įgalios valstybės ir savivaldybių institucijos.

4. Triukšmo kontrolę atliekančios valstybės ir savivaldybių institucijos teikia asmenims triukšmo prevencijos ir mažinimo priemonių įgyvendinimo reikalavimus. Šiuos reikalavimus turi įvykdyti:

1) juridiniai asmenys, užsiimantys gamyba, – ne vėliau kaip per 90 kalendorinių dienų;

2) juridiniai asmenys, užsiimantys prekyba, – ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų;

3) juridiniai asmenys, atliekantys statybos, rekonstrukcijos, remonto darbus viešosiose vietose, miesto ir kaimo gyvenamosiose vietovėse, – ne vėliau kaip per 4 kalendorines dienas;

4) fiziniai asmenys – ne vėliau kaip per 3 kalendorines dienas.

5. Triukšmo kontrolės institucijos šio straipsnio 4 dalies 1, 2 ir 3 punktuose nurodytus terminus motyvuotu triukšmo šaltinių valdytojų prašymu gali pratęsti, bet ne ilgiau kaip pusę atitinkamo termino laiko.

6. Šio straipsnio reikalavimų įgyvendinimo kontrolės tvarką nustato Vyriausybės įgaliota institucija.

7. Triukšmo šaltinių valdytojai, laiku neįvykdę nustatytų reikalavimų, atsako įstatymų nustatyta tvarka.

8. Jei triukšmo prevencijos priemonėms įgyvendinti reikia didelių kapitalinių sąnaudų ir ilgesnio laiko, palyginti su šio straipsnio 4 dalyje nurodytais terminais, triukšmo valdytojai triukšmo mažinimo planus suderina su triukšmo kontrolės institucijomis.

9. Triukšmo šaltinių valdytojams už atsisakymą sudaryti triukšmo mažinimo planą įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka panaikinamas leidimo-higienos paso užsiimti ūkine veikla, dėl kurios gali būti viršijami kontroliuojamo triukšmo ribiniai dydžiai, galiojimas.

23 straipsnis. Veiklos ribojimas tyliosiose viešosiose zonose ir tyliosiose gamtos zonose nustatytu paros metu ir nustatytose vietose

1. Triukšmo prevencijos ir savivaldybių institucijų nustatytose tyliosiose zonose draudžiama:

- 1) fejerverkai savivaldybių institucijų nustatytose tyliosiose viešosiose zonose bei tyliosiose gamtos zonose ir draudžiamu laiku;
- 2) šventės, vestuvės, laidotuvės savivaldybių institucijų draudžiamu paros metu ir draudžiamose vietose;
- 3) naudoti rankinius prietaisus, keliančius triukšmą, savivaldybių institucijų draudžiamu paros metu ir draudžiamose vietose;
- 4) kita savivaldybių institucijų uždrausta veikla.

2. Mokyklose, neatsižvelgiant į jų steigėją, turi būti įrengtos poilsio nuo triukšmo patalpos.

24 straipsnis. Orlaivių keliamo triukšmo prevencija

1. Oro uostų sanitarinės apsaugos zonos nustatomos atsižvelgiant į triukšmo lygį.
2. Orlaivių keliamo triukšmo mažinimo priemonės nustato Susisiekimo ministerija.
3. Lietuvos Respublikoje orlaiviai turi būti sertifikuojami dėl atitikties orlaivių keliamo triukšmo prevenciją ir kontrolę reglamentuojantiems teisės aktams.

4. Orlaivių keliamo triukšmo pažymėjimą Susisiekimo ministerijos nustatyta tvarka išduoda Civilinės aviacijos administracija, įsitikinusi, kad orlaivio duomenys atitinka teisės aktų ir Tarptautinės civilinės aviacijos organizacijos standartų reikalavimus.

5. Orlaivių keliamo triukšmo stebėsenos (monitoringo) sistemos privalo turėti galimybę nenutrūkstamai stebėti triukšmo lygius dieną ir naktį ne mažiau kaip tris paras iš eilės. Stebėjimo vietų ir stebėjimo taškų skaičių ir stebėjimo tvarką, teisę atlikti orlaivių triukšmo matavimus, licencijų išdavimo, jų galiojimo sustabdymo ir panaikinimo tvarką nustato Civilinės aviacijos administracija.

6. Aviacijos įmonės, kurių orlaivių keliamas triukšmas gyvenamosiose vietovėse, tyliosiose viešosiose ir tyliosiose gamtos zonose viršija nustatytus ribinius dydžius, privalo savo lėšomis padėti savivaldybėms, mokykloms, viešiesiems juridiniams asmenims ir gyventojams įgyvendinti triukšmo prevencijos ir mažinimo priemones.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS INFORMACIJA APIE TRIUKŠMĄ

25 straipsnis. Triukšmo valdymo informacijos teikimas

1. Pirminė ar suvestinė triukšmo valdymo informacija Triukšmo prevencijos tarybai, valstybės institucijoms, apskričių viršininkams, visuomenei teikiama Vyriausybės nustatyta tvarka.

2. Europos Sąjungos triukšmo valdymo sektoriaus teisės aktų reikalavimų įgyvendinimo ataskaitų teikimo Europos Bendrijų Komisijai taisyklės tvirtina sveikatos apsaugos, susisiekimo ir aplinkos ministrai.

3. Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių institucijos, kiti viešieji juridiniai asmenys, susiję su triukšmo prevencija ir valdymu, Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka privalo teikti informaciją, reikalingą ataskaitoms rengti.

4. Valstybės institucijos, pagal šį įstatymą ir kitus teisės aktus įgaliotos valdyti triukšmą, privalo pagal savo kompetenciją atlikti tarptautinės ir Lietuvos Respublikos triukšmo prevencijos politikos analizę ir teikti jos duomenis Triukšmo prevencijos tarybai.

26 straipsnis. Triukšmo stebėseną (monitoringas)

1. Triukšmo lygiai ir jų pokyčiai Lietuvos Respublikos teritorijoje turi būti stebimi. Stebėsenos (monitoringo) programos sudaromos vadovaujantis Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos stebėsenos (monitoringo) įstatymu, Lietuvos Respublikos aplinkos monitoringo įstatymu, šiuo įstatymu, kitais teisės aktais.

2. Privalomi triukšmo stebėsenos (monitoringo) rodikliai:

- 1) žmonių, kuriuos gyvenamosiose vietovėse veikia triukšmas, viršijantis ribinius dydžius, skaičius;
- 2) pagrindiniais keliais, pagrindiniais geležinkeliais važiuojančių transporto priemonių ir orlaivių keliamo triukšmo lygis ir jo mažinimo priemonės;
- 3) pramoninio triukšmo mažinimo priemonės;
- 4) medicininiai ir epidemiologiniai triukšmo poveikio visuomenės sveikatai duomenys;
- 5) triukšmo poveikio nekilnojamojo turto vertei tyrimų duomenys;
- 6) investicijų į triukšmo mažinimą dydis.

3. Kiti, negu nustatyta šio straipsnio 2 dalyje, triukšmo stebėsenos (monitoringo) rodikliai įrašomi į triukšmo stebėsenos (monitoringo) programas, atsižvelgiant į šių programų finansinių ir stebėsenos (monitoringo) infrastruktūros galimybių išplėtimą.

SEPTINTASIS SKIRSNIS TRIUKŠMO REGULIAVIMAS

27 straipsnis. Triukšmo prevencijos ir mažinimo priemonės

1. Triukšmo šaltinių keliamo triukšmo ribiniai dydžiai skirtingos aplinkos ir jautrumo žmonių grupėms gali skirtis.

2. Siekdamas apsaugoti žmonių sveikatą ir aplinką, kai viršijami triukšmo ribiniai dydžiai, savivaldybių institucijos kartu su Sveikatos apsaugos ministerija ar jos įgaliota institucija turi teisę laikinai:

- 1) apriboti stacionarių triukšmo šaltinių veiklą;
- 2) taikyti kitas triukšmo mažinimo priemones;
- 3) suderinusios su Susisiekimo ministerija, nustatytoje teritorijoje apriboti arba uždrausti transporto priemonių eismą.

28 straipsnis. Ūkinės veiklos objektų projektavimas, statyba ir rekonstravimas

1. Triukšmo šaltinių, galinčių kelti pavojų sveikatai ir aplinkai, planavimo, projektavimo, statybos, rekonstravimo, priėmimo naudoti ir naudojimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymas, Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymas, Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymas ir kiti teisės aktai.

2. Statant naujus objektus, kurie gali tapti triukšmo šaltiniu, ar juos rekonstruojant, turi būti parinkti geriausi gamybos būdai, taip pat turi būti numatomos priemonės triukšmo lygiams mažinti.

3. Planavimo organizatoriai, planuojamos ūkinės veiklos užsakovai, rengdami ir tvirtindami teritorijų planavimo dokumentus ir planuodami ūkinę veiklą, privalo užtikrinti, kad nebus viršijami nustatyti triukšmo ribiniai dydžiai.

29 straipsnis. Gaminų ženklavimas

1. Importuojami į Lietuvos Respubliką ir Lietuvos Respublikoje gaminami gaminiai (jų grupės), skleidžiantys triukšmą, išskyrus orlaivius, turi būti ženklavami nurodant triukšmo lygį arba triukšmo mažinimo efektyvumą. Tokie gaminiai (jų grupės) yra ženklavami teisės aktų nustatyta tvarka.

2. Kiekvienas skleidžiančių triukšmą gaminių gamintojas turi užtikrinti tokius triukšmo tyrimus, apskaitos sistemas ir testus, kurie galėtų kontroliuojančioms institucijoms įrodyti, kad gamintojas laikosi šio įstatymo reikalavimų.

AŠTUNTASIS SKIRSNIS ASMENŲ TEISĖS IR PAREIGOS

30 straipsnis. Asmenų teisės

Asmenys turi teisę Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka:

- 1) iš valstybės ir savivaldybių institucijų gauti teisingą informaciją apie triukšmo lygius, triukšmo prevencijos ir triukšmo mažinimo priemonių įgyvendinimą, leidžiamus triukšmo normatyvus ir planuojamų naudoti triukšmo šaltinių pavojingumą sveikatai;
- 2) dalyvauti vertinant planuojamos ūkinės veiklos, kurioje numatoma naudoti triukšmo šaltinius, poveikį visuomenės sveikatai ir aplinkai;
- 3) reikalauti, kad būtų nutrauktas triukšmo šaltinių poveikis visuomenės sveikatai ir aplinkai.

31 straipsnis. Asmenų pareigos

1. Gaminant, vežant, saugant ir naudojant įrangą, prietaisus, kurie gamybos, paskirstymo, saugojimo ar naudojimo metu kelia triukšmą, privaloma pasirinkti tokį būdą, kuris sudarytų galimybę neviršyti triukšmo ribinių dydžių.

2. Gamintojai, vežėjai, importuotojai ir triukšmo šaltinių valdytojai privalo gaminti, importuoti ir naudoti tik tokius judrius triukšmo šaltinius, kurie neviršija kompetentingų valstybės institucijų nustatytų triukšmo ribinių dydžių.

3. Gamintojai, vežėjai ir triukšmo šaltinių valdytojai privalo technologinę įrangą ir triukšmo šaltinius naudoti pagal technines sąlygas ir papildomas sąlygas, jeigu jas nustatė kompetentingos valstybės institucijos arba savivaldybių institucijos, suderinusios su sąlygas patvirtinusiomis valstybės institucijomis.

4. Gamintojai, vežėjai ir triukšmo šaltinių valdytojai privalo įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka informuoti kompetentingas valstybės institucijas ir visuomenę apie triukšmo lygius ir priemones, kurių imtasi triukšmui mažinti.

5. Jeigu gaminį triukšmo požiūriu sertifikuoti būtina, gamintojas pateikia pirkėjui sertifikatą, patvirtinantį, kad gaminio keliamas triukšmas neviršija nustatytų normatyvų.

DEVINTASIS SKIRSNIS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

32 straipsnis. Atsakomybė už šio įstatymo pažeidimus

1. Asmenys, pažeidę šio įstatymo reikalavimus, atsako įstatymų nustatyta tvarka.
2. Triukšmo šaltinio valdytojas, padaręs žalos žmonių sveikatai, turtui, aplinkai, privalo ją atlyginti įstatymų nustatyta tvarka.

33 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

Šis įstatymas, išskyrus 5 straipsnio 1 dalies 1 punktą, 11 straipsnio 2 dalį, 13 straipsnio 1 dalį, 18 straipsnio 1 dalį, 21 straipsnio 2 dalį, 22 straipsnio 6 dalį, įsigalioja nuo 2004 m. gruodžio 31 d. Šio įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punktą, 11 straipsnio 2 dalis, 13 straipsnio 1 dalis, 18 straipsnio 1 dalis, 21 straipsnio 2 dalis, 22 straipsnio 6 dalis įsigalioja nuo 2005 m. birželio 1 d.

34 straipsnis. Pasiūlymai Vyriausybei

1. Vyriausybė iki 2004 m. gruodžio 31 d. parengia ir pateikia Seimui Vietos savivaldos įstatymo pakeitimo įstatymo projektą, suderintą su šiuo įstatymu.
2. Vyriausybė iki 2004 m. gruodžio 31 d. parengia ir patvirtina šiam įstatymui įgyvendinti reikalingus teisės aktus.

35 straipsnis. Pasiūlymai savivaldybėms

1. Vilniaus ir Kauno miestų savivaldybės iki 2007 m. birželio 30 d. parengia savo aglomeracijos strateginius triukšmo žemėlapius.

2. Klaipėdos, Šiaulių ir Panevėžio miestų savivaldybės iki 2012 m. birželio 30 d. parengia savo aglomeracijos strateginius triukšmo žemėlapius.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

VALDAS ADAMKUS

Lietuvos Respublikos
triukšmo valdymo įstatymo
priedas

ĮGYVENDINAMI EUROPOS SAJUNGOS TEISĖS AKTAI

2002 m. birželio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/49/EB dėl aplinkos triukšmo įvertinimo ir valdymo.
